

Järvaskolan AB
amir.sajadi@jarvaskolan.se

2019-03-25
1 (20)
Dnr-2018:7519

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Järvaskolan i Stockholms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Järvaskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Järvaskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Utveckla väl fungerande forum för sambedömning såväl på skolan som med andra skolor i syfte att säkerställa likvärdighet i bedömningen och betygsättningen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 30 augusti 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:7519) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

De sammanfattande skälen för bedömningen är att rektorn utifrån en systematisk och kontinuerlig uppföljning och analys av verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar vidtar åtgärder i syfte att utveckla verksamheten. Vidare skäl till bedömningen är att rektorn aktivt leder och styr såväl det pedagogiska arbetet som det strategiska jämställdhetsarbetet på skolan.

Rektorn bedriver ett fungerande systematiskt arbete med att utveckla utbildningen

Skolinspektionens granskning visar att Järvaskolans rektor kontinuerligt och systematiskt identifierar utvecklingsbehov i verksamheten genom en bred uppföljning av verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Bland annat visar granskningen att rektorn följer upp såväl betygsresultat som resultat på enskilda

moment i ämnena, och analyserar dessa i samverkan med personal. Analysen omfattar bland annat jämförelser mellan kön, ämnen, klasser och årskurser. Resultaten ställs i relation till olika genomförande- och förutsättningsmått såsom vilka extra anpassningar och särskilda stöd insatser som genomförts, personalens kompetens, möjlighet till samverkan och skolans stödorganisation. Av granskningen framkommer vidare flera exempel på hur analyser av elevernas kunskapsresultat legat till grund för beslut om insatser såsom utökning av specialpedagogisk kompetens och införandet av helgskola i ämnet matematik. Det framgår också att de insatser som genomförts på ett noggrant sätt utvärderats. Exempelvis redogör rektorn för att införandet av helgskolan i matematikämnet gett effekten att andelen F i ämnet minskat med 20 procent och andelen elever med betygen A, B eller C i ämnet ökat med 28 procent, och att skolledningen efter denna utvärdering beslutat att fortsätta med satsningen utifrån de positiva effekterna på elevernas resultat. Även enkätresultat som bland annat belyser elevernas upplevelse av trygghet, studiero och inflytande följs enligt lärare och rektor upp av skolledningen och diskuteras med personalen. Granskningen visar också att skolledningen kontinuerligt genomför lektionsbesök hos alla lärare med ett tydligt uppföljningsfokus. Exempelvis berättar biträdande rektor att hon observerat undervisningen för att följa upp hur lärarna arbetar med skolans beslutade lektionsstruktur och hur lärarnas ledarskap fungerar i klassrummet. Lärarna bekräftar detta och uppger också att de fått feedback från biträdande rektor kopplat till det som hon följt upp. Därutöver framgår av inskickad dokumentation från rektor att även förutsättningar som exempelvis hur lärarna upplever rutinerna och dokumentationen på skolan följts upp och analyserats, samt lett till beslut om utvecklingsåtgärder. Vidare framgår att skolledningen genomför hembesök hos elever i årskurs 7 innan elevernas start på skolan och att detta, utöver den uppföljning som sker av verksamheten, är en del i rektorns underlag för resursfördelning. Exempelvis redogör rektor för att han genom hembesöken inför läsåret 2018/19 identifierade att en hög andel elever upplevde svårigheter i ämnena engelska och matematik och därför tillsatte rektor resurser i dessa ämnen i årskurs 7, såsom dubbelbemanning.

Rektorns ledning och organisation av det pedagogiska arbetet är tydlig och ger avtryck i undervisningen

Järvaskolans rektor har skapat en lärande organisation och rektorns pedagogiska vision genomsyrar skolverksamheten. Av Skolinspektionens enkät till personal framgår

att lärarna har en mycket positiv uppfattning om rektorns pedagogiska ledarskap¹. Granskningen visar att rektorn organiserat olika återkommande mötesforum på skolan, däribland ett forum för kollegialt lärande. Vid forumen för kollegialt lärande deltar all pedagogisk personal på skolan och fokus för mötena är arbetet med skolans prioriterade pedagogiska utvecklingsområden. I intervjuer med lärare framkommer att skolan för närvarande arbetar med genrep pedagogik inom ramen för det kollegiala lärandet, och att de tidigare arbetat med bland annat lektionsstruktur. Av granskningen framkommer även att biträdande rektor följt upp hur arbetet med den gemensamma lektionsstruktur som skolan beslutat om fungerar genom observationer i undervisningen. Rektor redogör också för att han planerat för auskultationer och återkoppling lärare emellan inom ramen för det aktuella kollegiala lärandet med fokus på genrep pedagogik. Vid intervjuer med lärare framgår också att rektorn förmedlat en tydlig pedagogisk vision för skolan. Denna handlar bland annat om att personalen ska ha höga förväntningar på eleverna och bygga relationer med eleverna och deras vårdnadshavare i syfte att öka elevernas självförtroende och motivation till studierna. Att rektorns pedagogiska vision gett reellt avtryck i undervisningen och utformningen av utbildningen i övrigt framgår bland annat av elevintervjuer där elever framhåller lärarnas höga förväntningar och goda relationer med eleverna som utmärkande för Järvaskolan. Det framgår även i intervju med lärare som uppger att personalens relationer med och engagemang för eleverna är skolans främsta styrka och något de aktivt arbetar med.

Järvaskolans rutiner och den ansvarsfördelning som rektorn beslutat om är väl förankrade i personalgruppen, bland annat när det gäller stödorganisationen för obehöriga lärare. Granskningen visar att rektorn utarbetat rutiner och uppdragsbeskrivningar för olika mötesforum, roller och rutiner och att personalen informeras om detta vid studiedagar. Bland annat framgår av intervju med elevhälsan att arbetslagen informerats om vem i elevhälsan som är kontaktperson för vilken typ av fråga. Vidare visar granskningen att det på Järvaskolan finns utarbetade rutiner för att ta emot och stötta nya och obehöriga lärare. Biträdande rektor berättar i intervju

¹ Det samlade indexet för Järvaskolan avseende rektors ledarskap var 8,8 av 10,0 (att jämföra med genomsnittsindex 7,4 för samtlig personal i grundskolan som svarade på enkäten). Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning om påståendet. Enkäten besvarades hösten 2017.

att nya lärare vid ett introduktionsmöte med skolledningen får ta del av information om skolans förhållningssätt och arbetssätt samt ges en veckas handledning av en av skolledningen utsedd och erfaren lärarkollega. I de fall där den nya läraren är obehörig ger skolledningen i uppdrag till en behörig lärare att vara stödperson för den obehöriga läraren i arbetet med planering och betygsättning. Skolinspektionens enkät som besvarats av pedagogisk personal på skolan ger också stöd för att personalen uppfattar skolans arbete med rutiner för att introducera och handleda nya lärare som mer fungerande än genomsnittet av samtlig personal som besvarat enkäten².

Rektorn utvärderar verksamheten utifrån ett jämställdhetsperspektiv och leder ett aktivt jämställdhetsarbete

Järvaskolans rektor leder ett aktivt och strategiskt jämställdhetsarbete. Av intervjuer med elever och lärare framkommer att jämställdhetsfrågor är något som skolan arbetar aktivt och återkommande med på olika sätt. Detta sker bland annat genom att jämställdhetsperspektivet beaktas och diskuteras i ämnesundervisningen i olika ämnen och genom att eleverna får prata om jämställdhetsfrågor i tjej- och killforum och på mentorstid. Lärarna berättar att skolledningen planerar innehållet som ska tas upp på mentorstid, exempelvis genom att tillhandahålla olika former av material. Elever berättar också att såväl rektor som biträdande rektor själva lyfter frågor om jämställdhet med eleverna. Rektorn uppger i intervju att frågor om jämställdhet följs upp genom elevenkäter. Av intervjun framgår också att skillnader mellan könen när det gäller såväl kunskapsresultat som sociala beteenden såsom att ta plats i allmänna utrymmen eller efterleva regler uppmärksammas av skolledningen. Rektorn uppger vidare att pojkar sticker ut i negativ bemärkelse såväl när det gäller normer och värden som när det gäller kunskapsresultat, och beskriver riktade insatser som genomförs utifrån detta, såsom att skolan arbetar med bland annat stöd från kurator, närvaroansvarig och med lovskola. Exempelvis framkommer i granskningen att skolan uppmärksammat behov av att arbeta särskilt med jämställdhet i en årskurs kopplat till

² Det samlade indexet för Järvaskolan var 6,9 av 10,0 avseende påståendet "På den här skolan finns rutiner för att introducera nyanställda lärare till arbetet" (att jämföra med genomsnittsindex 6,0 för samtlig personal i grundskolan som svarade på enkäten). Det samlade indexet för Järvaskolan avseende påståendet "På den här skolan finns rutiner för att handleda nyanställda lärare i arbetet" var 6,4 av 10,0 (att jämföra med genomsnittsindex 5,5 för samtlig personal i grundskolan som svarade på enkäten). Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning om påståendet. Enkäten besvarades hösten 2017. Resultaten finns att ta del av på: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/>

pojkar betecknade i skolans korridorer, och genomfört insatser såsom särskilda samtal och värderingsövningar med dessa pojkar utifrån det uppmärksammande behovet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

De sammanfattande skälen för bedömningen är att undervisningen på Järvaskolan är målfokuserad och strukturerad och präglas av variation. Ytterligare skäl för bedömningen är att lärarna anpassar undervisningen utifrån elevernas förutsättningar och behov, och erbjuder eleverna aktivt lärarstöd. En styrka i undervisningen som bedrivs på Järvaskolan är vidare att den präglas av att lärarna har höga förväntningar på eleverna och att det finns ett aktivt och medvetet arbete med att motivera eleverna och stärka deras självförtroende. Eleverna ges även möjlighet att reflektera över sitt eget lärande och påverka undervisningens utformning.

Eleverna möter en varierad och i hög grad strukturerad undervisning

Granskningen visar att undervisningen på Järvaskolan i hög grad är målfokuserad, strukturerad och varierad. Elever berättar i intervju med Skolinspektionen att de återkommande, i alla ämnen, informeras om vad de ska arbeta med och vad målen med undervisningen är. Elever kan i intervju också förklara syftet med undervisningen i olika ämnen på ett sätt som i flera fall tydligt kopplar till syftet som det beskrivs i läroplanen. Då lärare berättar för Skolinspektionen om hur de planerar sin undervisning framkommer också att lärarna på ett medvetet sätt planerar undervisningen utifrån läroplanens centrala innehåll och att lärarna låter eleverna ta del av såväl termins- som lektionsplaneringar. Lärare beskriver också att de i början av ett nytt arbetsområde har en muntlig genomgång med eleverna kring arbetsområdets mål, moment och syfte. Eleverna informeras även om arbetsområdets tidsram, examineringsformer och material som kommer att användas. Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framkommer att undervisningen bedrivs enligt en skolgemensam struktur. Eleverna berättar exempelvis att lektionsstarten i alla ämnen sker på liknande sätt, vilket bland annat omfattar att läraren återkopplar till

föregående lektion och går igenom dagens lektionsinnehåll och mål på tavlan. Utredarna ser även att strukturen används vid de lektioner som de besöker. Vid de lektioner som utredarna besöker framgår även att undervisningen på Järvaskolan präglas av variation. Utredarna ser vid lektionsobservationer såväl genomgångar i helklass som att eleverna arbetar enskilt, i par och i grupp med olika typer av uppgifter såsom diskussionsuppgifter, presentationsuppgifter, skrivuppgifter och researchuppgifter. Utredarna ser även att lärarna i sin undervisning använder och låter eleverna möta olika typer av material och källor såsom läromedelsböcker, webbaserade läromedel och film. Flera lärare framhåller i intervju att de när de planerar sin undervisning har i beaktning att lektionerna ska präglas av variation. Exempelvis uppger en lärare att hen i sin terminsplanering delat in ett större arbetsområde i tre delområden och att hen valt olika typer av material och examinationsformer för de tre olika delområdena. Även elever beskriver i intervju att undervisningen präglas av variation och att lärarna samarbetar kring detta. Exempelvis berättar de att eleverna arbetat med att skapa siluetter på temat politiska budskap i ett ämne för att därefter debattera i ett annat ämne.

Undervisningen planeras och genomförs så att den möter elevernas behov av stöd och stimulans

Det finns en tydlig och välfungerande struktur i arbetet med att anpassa undervisningen till elevernas skilda förutsättningar och lärarna stödjer aktivt eleverna i lärandet på olika sätt under lektionerna. Rektorn beskriver i inskickad dokumentation att det finns ett aktivt och medvetet arbete med att anpassa undervisningen för eleverna redan i planeringsstadiet. Detta sker bland annat genom att skolledningen delger lärarna information om elevers svårigheter och utmaningar som framkommit vid de skolbesök skolledningen gör innan nya elever börjar på skolan. Rektorn beskriver att informationen delges lärarna i syfte att kunna förbereda anpassningar i undervisningen, och uppger att anpassningar bland annat sker genom att lärarna utformar eget material för att möta elevernas olika erfarenheter, bakgrunder och intressen. I intervju med lärare ges exempel på hur lärarna arbetar med anpassningar av undervisningens innehåll och utformande såväl på grupp- som på individnivå. Exempelvis berättar en lärare att hen anpassar undervisningen i sitt ämne utifrån elevernas kulturella bakgrund på ett sådant sätt att eleverna dels får ta del av undervisning med ett innehåll som tydligt kopplar till elevernas egna kulturella intresseområden, dels får ta del av undervisning med ett innehåll som låter eleverna möta ny kultur. Lärarna redogör vidare för att de arbetar aktivt med extra anpassningar och av intervju med elevhälsan framgår att det finns en tydlig struktur och ansvarsfördelning för arbetet med att utvärdera de extra anpassningarna. Det framgår även att flera elevhälsans kompetenser stödjer lärarna i arbetet med extra

anpassningar. Att arbetet med anpassningar och extra anpassningar är aktivt och väl utbrett framgår även av Skolinspektionens lektionsobservationer och elevintervjuer. Därtill framgår av granskningen att lärarna arbetar aktivt med att ge elever stöd och hjälp under lektionerna på olika sätt, bland annat genom att arbeta med genrepdagagogik. Exempelvis visar Skolinspektionens observationer att lärare återkommande förklarar begrepp för eleverna, att lärare ger eleverna olika former av stöd i utformandet av texter, att lärare stämmer av med eleverna om de förstått lärarens genomgång och förklarar på nya sätt till alla elever förstått samt att lärare ger elever stöd i form av minnesregler. Flera elever beskriver dessutom i intervju att hjälpen som de får från sina lärare är något som utmärker Järvaskolan i positiv bemärkelse. Därutöver framgår av Skolinspektionens elevenkät att inte en enda elev på Järvaskolan svarat att det inte stämmer att de får hjälp från sina lärare när de behöver det³.

Lärarna utformar undervisningen på ett sådant sätt att eleverna motiveras till lärande

En styrka i den undervisning som bedrivs vid Järvaskolan är att lärarna förmedlar höga förväntningar på eleverna och att det finns ett aktivt och medvetet arbete med att öka elevernas motivation till skolarbetet. Något som genomgående framförs i intervjuer med såväl elever och personal är att relationerna mellan elever och personal är ytterst välfungerande och i hög grad bidrar till elevernas motivation att delta i skolarbetet. Elever berättar för Skolinspektionen att såväl lärare som skollädares är duktiga på att kontinuerligt uppmuntra eleverna till studier på olika sätt. Exempelvis framhåller eleverna att lärarna signalerar höga förväntningar på eleverna i undervisningen dels genom undervisningens utformande, dels genom att motivera elever att försöka nå högre betyg även i de fall de redan har betyg högt på betygsskalan. Eleverna säger vidare att de höga förväntningarna matchas med ett tydligt stöd från lärarna i att nå de högt uppsatta målen. Av elevintervjuerna framgår att eleverna uppfattar lärarna som genuint engagerade i att eleverna ska nå målen och att lärarna återkommande tydliggör för eleverna hur prestation i skolan är kopplat till elevernas framtid. Elever lyfter också särskilt fram möjligheter till delaktighet i undervisningen och att lärarna kopplar undervisningens innehåll till elevernas bakgrund som faktorer i

³ Enkäten besvarades av elever i årskurs 9 hösten 2017. Resultaten finns att ta del av på: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/>

undervisningen som gör dem motiverade till skolarbetet. Elever berättar även att de kontinuerligt ges olika former av feedback från lärarna. I lärarintervjuer bekräftas elevernas utsagor, och det framgår att det finns ett tydligt uppdrag från rektorn till lärarna att i undervisningen aktivt arbeta med att stärka elevernas motivation och självförtroende kopplat till skolarbetet. Att detta arbete är välfungerande framgår även tydligt av Skolinspektionens enkäter där samtliga elever svarat att det stämmer att de kan nå kunskapskraven om de försöker⁴.

Eleverna är delaktiga i att planera och utvärdera såväl sitt eget lärande som undervisningens utformning

Eleverna på Järvaskolan ges även möjlighet att vara delaktiga i det egna lärandet och i utformningen av undervisningen. Av granskningen framgår att eleverna ges möjlighet att vara delaktiga i det egna lärandet genom att planera och utvärdera sina studier. Exempelvis sker detta genom att eleverna under strukturerade former får sätta upp mål för sitt lärande och utvärdera dessa. Det sker även genom att eleverna återkommande får reflektera över vad de lärt sig under lektionerna. Vidare framgår av intervjuer med lärarna att de arbetar med att presentera olika inlärningsstrategier och -metoder för eleverna och låter eleverna reflektera kring vilka sätt att lära som fungerar bäst för dem. Granskningen visar också att eleverna ges möjlighet att medverka i planering och utvärdering av undervisningen, och att lärarna tar hänsyn till elevernas synpunkter. Skolinspektionens elevenkäter visar att eleverna på Järvaskolan i betydligt högre grad än elever i genomsnitt anser att de har möjlighet att påverka undervisningens innehåll, arbetssätt och arbetsformer⁵. I intervjuer med elever bekräftas det att eleverna uppfattar att de har goda påverkansmöjligheter. Eleverna framför bland annat att lärarna i samband med att de presenterar sina planeringar tillfrågar eleverna om hur de ser på upplägget och eleverna ges möjlighet att komma med egna förslag. I intervjuer med lärare uppges att det exempelvis kan handla om att eleverna får ge önskemål på vad de särskilt skulle vilja att undervisningen inom ramen

⁴ Enkäten besvarades av elever i årskurs 9 hösten 2017. Resultaten finns att ta del av på: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/>

⁵ Exempelvis uppgav 80 procent av eleverna att det stämmer att eleverna har inflytande över undervisningens innehåll och 89 procent att det stämmer att eleverna påverkar på vilket sätt de ska arbeta med arbetsuppgifter (att jämföra med i genomsnitt 45 respektive 51 procent av samtliga elever i grundskolan som svarade på enkäten). Enkäten besvarades av elever i årskurs 9 hösten 2017. Resultaten finns att ta del av på: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/>

för ett givet arbetsområde belyser eller kring hur de vill examineras. Eleverna framför även att lärare i flertalet ämnen brukar fråga eleverna vid lektionsslut om vad de tyckte om lektionen och om något kan förbättras. Elever ger exempel på att de framfört önskemål kring att undervisningen i ett ämne skulle bli mer interaktiv, och att de i ett annat ämne påtalat att de vill visa sina kunskaper på andra sätt än genom läxförhör, varefter lärarna förändrat undervisningen utifrån önskemålen. Av intervju med lärare framgår att det är påkallat från skolledningen att de ska utvärdera undervisningen med eleverna regelbundet. Lärare berättar även att de är måna om att tillfråga eleverna särskilt om undervisningen i de fall de själva märker att något moment inte fungerat, för att få underlag för analys av förbättringsområden.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

De sammanfattande skälen för bedömningen är att skolan bedriver ett aktivt, systematiskt och ändamålsenligt arbete med att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero, och att eleverna görs delaktiga i arbetet.

Det bedrivs ett systematiskt arbete med att skapa trygghet i skolmiljön

Granskningen visar att Järvaskolan utifrån en bred och systematisk kartläggning av elevernas trygghet genomför åtgärder för att öka tryggheten. I Skolinspektionens intervjuer med elever, lärare och elevhälsa framkommer att eleverna återkommande tillfrågas om hur de upplever tryggheten på skolan, bland annat genom att besvara enkäter och genom att de får frågor om tryggheten på mentorstid och vid utvecklingssamtal. I intervju med lärare framkommer även att eleverna görs delaktiga i arbetet med att analysera enkätresultaten genom att lärarna diskuterar dessa med eleverna på mentorstid. Vidare framkommer att skolledningen tar del av elevernas svar om hur de upplever tryggheten vid utvecklingssamtalen genom att läraren fyller i ett digitalt formulär under samtalet, och att dessa formulär sedan analyseras av skolledningen och personalen. Lärare berättar att diskussionerna bland annat kan mynna ut i beslut om fortbildning. Även information som framkommer vid skolsköterskans hälsosamtal och de hembesök som skolledningen genomför innan eleverna börjar årskurs 7 på skolan används i arbetet med att skapa trygghet för

eleverna, genom att exempelvis anpassa miljön i skolan utifrån vad som framkommit. Rektor beskriver i inskickad dokumentation flera olika riskområden som identifierats avseende elevernas trygghet och vilka insatser som skolan genomfört med anledning av de identifierade riskområdena. Det framgår även att insatser utvärderats utifrån effekten på elevernas trygghet. Flera elever framhåller därutöver att de goda relationerna till personalen på skolan gör att personalen snabbt kan uppmärksamma om det är något som inte känns bra för eleverna i skolmiljön, och att det bidrar till att eleverna känner sig trygga på skolan. Även rektorn framhåller det som en av skolans styrkor i arbetet med trygghet. I de fall där personal blir uppmärksam på att elever känner sig otrygga förs samtal med elever och olika typer av personal, beroende på ärendets karaktär, i syfte att komma fram till en lösning. Detta framgår av intervjuer med såväl elever som lärare. Enligt eleverna är lärarna också duktiga på att hitta lösningar i de fall en elev inte mår bra eller känner sig otrygg i skolan. Detta bekräftas också i Skolinspektionens elevenkät, där elever i årskurs 9 på Järvaskolan i betydligt högre grad än snittet i enkätomgången skattat sin skola som trygg och bra på att förhindra kränkningar⁶.

Det bedrivs även ett systematiskt arbete med att skapa studiero på lektionerna

Järvaskolan bedriver även ett aktivt, ändamålsenligt och välfungerande arbete med att skapa och återställa studiero i klassrummet. Av intervjuer med lärare framgår att det bedrivs ett förebyggande arbete med att skapa studiero på skolan som bland annat omfattar kartläggning av studieron genom enkäter och efterföljande analys i vilken eleverna involveras. Lärare beskriver i intervju att det genom samtal med eleverna om studieron framkommit att eleverna vill att det ska finnas en tydlig konsekvenstrappa vid störande beteenden, och att lärarna utifrån det gemensamt diskuterat hur konsekvenserna ska se ut. Flera elever beskriver också i intervjuer att en vanligt förekommande metod som lärare använder om någon elev stör på lektionen är en form av konsekvenstrappa där läraren börjar med en tillsägelse och sedan i turordning vidtar andra åtgärder i form av varning, kort samtal utanför klassrummet och

⁶ Det samlade indexet för Järvaskolan var 8,7 av 10,0 avseende påståendet "Jag känner mig trygg på skolan" (att jämföra med genomsnittsindex 7,6 för samtliga elever i grundskolan som svarade på enkäten). Det samlade indexet för Järvaskolan avseende frågeområdet "Förhindra kränkningar" var 8,4 av 10,0 (att jämföra med genomsnittsindex 6,7 för samtliga elever i grundskolan som svarade på enkäten). Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning om påståendet. Enkäten besvarades av elever i årskurs 9 hösten 2017. Resultaten finns att ta del av på: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/>

avvisning. Elever beskriver också att även andra metoder används av lärarna i syfte att återställa studiero. Exempelvis nämner elever att en lärare håller upp tummen i luften när det blir stökigt och väntar på att eleverna också ska hålla upp sina tummar i luften och vara tysta, vilket även Skolinspektionens utredare observerar vid lektionsobservationer. Eleverna uppger att de olika metoder som lärarna använder om någon stör vanligtvis fungerar och att lärarna utgår från samma principer. Att arbetet med att skapa studiero på lektionerna är något som elever på Järvaskolan uppfattar som välfungerande framgår även i Skolinspektionens elevenkät. Enkäten visar att det är en betydligt högre andel elever på Järvaskolan än genomsnittet i enkätomgången som instämmer i påståendet om att deras lärare ser till att det är studiero på lektionerna⁷. Inom ramen för skolans arbete med studiero har det även uppdragats behov av åtgärder i specifika klasser, varför det i vissa klasser finns en extra vuxen med på lektionerna med ett uppdrag att arbeta med studieron. Exempelvis uppger en representant för skolans elevhälsa att hen är med på lektionerna i ett visst ämne i en viss klass, och att hen då har i uppdrag att se till att det är tyst och att alla arbetar genom att säga till elever som börjar prata eller gör annat än att fokusera på uppgiften. Att så sker och att arbetet ger god effekt på studieron observerar också Skolinspektionens utredare vid ett lektionsbesök i den nämnda klassen. Av elevintervjuer framgår att eleverna själva känner till att den andra vuxna i klassrummet har i uppdrag att just upprätthålla studieron är även något som elever själva känner till.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

⁷ 89 procent av eleverna på Järvaskolan som besvarade enkäten uppgav att det stämmer helt och hållet eller ganska bra att lärarna ser till att det är studiero på lektionerna. Motsvarande genomsnittlig andel i enkätomgången var 65 procent. Enkäten besvarades av elever i årskurs 9 hösten 2017. Resultaten finns att ta del av på: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/>

De sammanfattande skälen för bedömningen är att rektorn identifierar och analyserar avvikelser i lärarnas bedömning och betygsättning, samt ger lärarna vissa förutsättningar att säkerställa likvärdiga bedömningar, men att möjligheten till samverkan i bedömningsarbetet är begränsad.

Skolledningen uppmärksammar avvikelser i lärarnas arbete med bedömning och betygsättning

Granskningen visar att Järvaskolans rektor har skapat ett välfungerande system för att kunna följa upp och analysera lärarnas arbete med bedömning och betygsättning, och att rektorn aktivt uppmärksammar avvikelser i betygsättningen. I granskningen framkommer att lärarna är ålagda att löpande rapportera in bedömningar avseende olika delmoment i undervisningen i ett digitalt system och att biträdande rektor följer upp att detta görs. Lärare berättar i intervju att biträdande rektor genom det digitala systemet identifierar avvikelser i betygsättningen och ger exempel på hur hon exempelvis uppmärksammat att en elev som bedömts nå betyget E på samtliga delmoment i ett ämne sedan fick terminsbetyget A i samma ämne. Lärarna berättar att den biträdande rektorn uppmärksammar såväl anmärkningsvärt höga betyg och bedömningar som anmärkningsvärt låga betyg och bedömningar. Lärarna uppger också att biträdande rektorn i förekommande fall för en dialog med läraren kring bedömningen och betygsättningen. Rektor uppger i intervju att såväl han som biträdande rektor arbetar med att identifiera avvikelser på det sätt som lärarna beskrivit, och säger även att han utifrån signaler från elever kring betygsättningen för samtal med lärare om det han blivit uppmärksammad på. Vidare uppger rektorn att han genom uppföljning och analys av lärares betygsättning i samband med nationella proven vårterminen 2018 uppmärksammat behov av extern sambedömning i synnerhet avseende nationella proven. Av granskningen framgår också att det är beslutat att skolan ska sambedöma nationella proven med andra friskolor i området under läsåret 2018/19.

Lärarna ges inte tillräckliga förutsättningar att kvalitetssäkra sin bedömning och betygsättning i samtal med andra lärare

Rektorn ger vissa förutsättningar för lärarna att kvalitetssäkra sin bedömning och betygsättning, men förutsättningarna för lärarna på Järvaskolan att sambedöma med kollegor är begränsade. I granskningen framkommer att lärarna ges stöd i bedömningen och betygsättningen genom användandet av matriser som utgår från kunskapskraven. Sådana matriser finns i alla ämnen och det är bestämt av skolledningen att dessa ska användas. Lärare berättar också att de jämför sina bedömningar med nationella proven i de ämnen där sådana finns och beaktar nationella provresultat vid betygsättningen. Vidare framkommer att rektorn organiserat forum för sambedömning av nationella prov på skolan, men att det inte

finns organiserade forum för sambedömning i övrigt, varken på skolan eller med någon annan skola. Lärare i ett av skolans tre ämneslag uppger att det förvisso förekommit möten med ett styrt syfte att arbeta med sambedömning och diskutera bedömningsfrågor. Lärare i ett annat av skolans ämneslag uppger att de också fått i uppgift att diskutera bedömningsfrågor vid ämneslagsmötena, men att de inte ansett att de kunnat göra detta då de saknar ämneskollegor i ämneslaget, varför det inte heller skett. Lärare som saknar ämneskollegor på skolan säger att de saknar någon att utbyta erfarenheter med när det gäller bedömning och betygsättning i det specifika ämnet. En av dessa lärare uppger att för att ett sådant erfarenhetsutbyte ska ske behöver hen ta egna initiativ till detta genom att kontakta en tidigare kollega på en annan skola. Såväl lärare som rektor uppger att ett sätt som skolledningen försökt lösa problemet med att lärare saknar ämneskollegor är att uppmana lärarna att arbeta ämnesövergripande i närliggande ämnen för att underlätta sambedömning. Rektorn uppger dock också i intervju att han identifierat att sambedömning är ett utvecklingsområde för skolan. Rektorn planerar därför att utveckla samverkan i bedömningsfrågor genom mer strukturerade ämneslagsmöten och genom samarbeten med andra skolor. Granskningen visar även att obehöriga lärare ges stöd i arbetet med bedömning och betygsättning i form av en av skolledningen utsedd kollega att samtala med, men det framkommer även att skolledningen inte avsatt tid för arbetet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Utveckla väl fungerande forum för sambedömning såväl på skolan som med andra skolor i syfte att säkerställa likvärdighet i bedömningen och betygsättningen.

Skolinspektionens granskning visar att i syfte att stärka likvärdighet i bedömningen och betygsättningen på Järvaskolan behöver rektorn organisera fungerande forum för sambedömning på Järvaskolan och med andra skolor på ett sådant sätt att sambedömning kan ske i alla ämnen och årskurser. Vid tidpunkten för granskningen finns nämligen endast ett fungerande sambedömningsforum som rektorn organiserat på skolan och detta är begränsat till sambedömning av nationella proven. Det forum som rektorn organiserat i form av ämneslagsmöten används också endast i begränsad utsträckning till sambedömning. Vidare finns ingen avsatt tid för sambedömning för obehöriga lärare och dess utsedda behöriga bedömningskollega.

Av Skolverkets allmänna råd om betyg och betygsättning framgår att lärares samsyn har stor betydelse för rättvisande och likvärdiga betyg, då det bidrar till en gemensam syn kring vad som ska bedömas och hur bedömningen ska gå till. Vidare framgår att

lärare kan utveckla en sådan samsyn genom att diskutera hur man kan läsa och tolka kunskapskraven och att det är värdefullt för lärarna att såväl diskutera bedömning och betygsättning på ett allmänt plan, som att fördjupa diskussionerna genom att diskutera ett visst ämne. I de allmänna råden betonas också att rektorn har en betydelsefull roll i att underlätta lärarnas arbete i detta avseende. Det innebär att rektorn behöver se till att lärarna får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningsituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Det kan också finnas behov av att organisera arbetet mellan skolenheter, exempelvis om lärare saknar ämneskollegor inom skolenheten. Detta kan ske genom att skapa mötesplatser, såväl fysiska som digitala. Vidare anges att rektorn också behöver skapa förutsättningar för hur en legitimerad lärare ska sätta betyg tillsammans med en lärare som inte är legitimerad, vilket bland annat omfattar att avsätta tillräcklig tid för detta arbete.

Forskningen visar att god sambedömning gynnas av ett antal faktorer. En sådan faktor är att lärarna vid sambedömningstillfället diskuterar konkreta elevexempel som representerar en stor bredd av prestationer och elever med olika bakgrund. En annan sådan faktor är att själva sambedömningstillfället är tydligt strukturerat i form av det exempelvis sker vid en bestämd tidpunkt och präglas av ett tydligt ledarskap och en tydlig arbetsgång. Ytterligare en faktor som gynnar sambedömning är att se till att alla i gruppen får komma till tals och att avvikande uppfattningar ses som en tillgång snarare än som ett hinder⁸.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att alla lärare ges möjlighet att diskutera och analysera hur de bedömer elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven. Lärare behöver ges möjlighet till såväl generell som ämnesspecifik och konkret samverkan i bedömnings- och betygsättningsfrågor. Möjligheten att samverka behöver också finnas såväl på skolan som med lärare på andra skolor, då det senare bidrar till att bedömningen blir mer tillförlitlig och inte låter sig påverkas av till exempel lokala "traditioner" eller bedömningskulturer. Det är också särskilt viktigt att rektorn ser till att det finns avsatt tid för olegitimerade lärare att diskutera bedömning och betygsättning med lärare som är legitimerade. Rektors ansvar är att se till att

⁸ Skolverket (2013) Stödmaterial, Sambedömning i skolan – exempel och forskning, s. 15

samverkan kring bedömningsfrågor de facto kommer till stånd i de forum som organiseras, samt att den utgår från kursplanernas krav, forskning och beprövad erfarenhet. Det kan rektorn exempelvis göra genom att utforma tydliga mötesstrukturer för bedömningsmöten och följa upp detta arbete för att kunna se om det behöver utvecklas i någon del eller om lärare behöver stöd i form av kompetensutvecklingsinsatser. Uppföljning kan ske på olika sätt, exempelvis genom att skolläningen deltar under bedömningsmöten, samlar in skriftliga underlag eller genom att skolläningen delegerar viss uppföljning av arbetet kring bedömning och betygssättning till specifika lärare och stämmer av med dessa.

På Skolinspektionens vägnar

X Ana-Maria Koci Spång

Beslutsfattare
Signerat av: Ana-Maria Koci Spång

X Sara Afifi

Utredare
Signerat av: Sara Afifi

I handläggningen av ärendet har även utredaren Erik Ekström medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektor leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 11 december 2018 och den 12 december 2018. Besöket genomfördes av Sara Afifi och Erik Ekström.

Järvaskolan är en fristående grundskola i Stockholms kommun. Huvudman för skolan är Järvaskolan AB (org. nr 556957-2315). Skolan har läsåret 2018/19 214 elever i årskurserna 7-9.